

Förklaring av externt API för Referensmaterial vid bedömning av (RAF)

Aktivitetskrav inom grupper av yrken på svensk
arbetsmarknad

© Arbetsförmedlingen

Datum: 27 juni 2018

Diarienummer: Af-2016/0003 5296

Innehåll

1	Inledning	5
2	Bilaga A – Bakgrund och framtid	12
2.1	Försäkringskassans utvecklingsarbete	12
2.2	Beslut om att Arbetsförmedlingen tar över förvaltningen.....	13
2.3	Framtida utveckling och förvaltning	13
3	Bilaga B – Metod för gruppering av yrken i RAF	14
3.1	Yrkesgrupperingen i det ursprungliga KU.....	14
3.2	Den reviderade grupperingen av yrken i RAF	14
3.2.1	Detaljeringsgraden i grupperingarna.....	14
3.2.2	ID-koder.....	15
3.2.3	Beskrivning av respektive RAF-yrkesgrupp.....	15
3.3	Presentationsordning i RAF	16
4	Bilaga C – Relationen mellanyrkesgrupperingarna i KU och RAF	17
4.1.1	17	
5	Bilaga D – ICF-koder per aktivitetsförmågeområde hämtat från Försäkringskassans manual för genomförande av aktivitetsförmågeutredningar - AFU (d.v.s. läkarens manual)	23
6	Bilaga E – Deskriptorer hämtat från Försäkringskassans manual för genomförande av aktivitetsförmågeutredningar - AFU (d.v.s. läkarens manual)	24
6.1	1. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till fysisk styrka och rörlighet	24
6.2	2. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till fysisk uthållighet.....	25
6.3	3. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till syn, tal och hörsel ...	26
6.4	4. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet	28
6.5	5. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till minne, inläring och koncentration	30
6.6	6. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till exekutiv funktion....	32
6.7	7. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade affektiv funktion.....	33
6.8	8. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till psykisk uthållighet..	34

1 Inledning

Referensmaterial vid bedömning av arbetsförmåga (RAF) är en dokumentation som bland annat kan användas som stöd och vägledning i samband med bedömning av arbetsförmåga inom sjukförsäkringen. RAF kan också användas i andra sammanhang, exempelvis i samband med Försäkringskassans kommunikation med försäkrade, arbetsgivare och Arbetsförmedlingen¹.

RAF innehåller grupperingar av de yrken som bedöms ställa likartade krav på förmåga ur ett medicinskt perspektiv. Dessa krav benämns aktivitetskrav och beskrivs utifrån vanliga arbetsuppgifter inom gruppen.

RAF är en del av Försäkringskassans Aktivitetsförmågeutredning (AFU)². RAF är uppbyggt så att den försäkrades medicinska förutsättningar för arbete bedöms utifrån samma kategorier av förmågor som arbetsmarknadens krav uttrycks i. Detta möjliggör att profilen för den försäkrades förmåga kan relateras till de krav som olika yrkesgrupper på arbetsmarknaden ställer.

RAF är en vidareutveckling av ”Kunskapsunderlaget (KU): Beskrivningar av krav på medicinskt relaterade förmågor i normalt förekommande arbeten på arbetsmarknaden”³ som Försäkringskassan tog fram i samarbete med Arbetsförmedlingen. Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK 2012⁴) ligger till grund för RAF:s yrkesgrupper. Varje beskriven RAF yrkesgrupp omfattar flera olika yrken. En viktig ambition i arbetet med RAF är att den variation som finns inom de beskrivna yrkesgrupperna tydligt ska vara deklarerad.

De huvudsakliga förändringarna⁵ som har införts i denna nya version, RAF, är:

- namnet på dokumentet har ändrats från ”Kunskapsunderlag” till ”Referensmaterial vid bedömning av arbetsförmåga (RAF)”;
- de ursprungliga 40 yrkesgrupperna har omarbetats till 60 yrkesgrupper

¹ Begreppet ”arbetsförmåga” är inte entydigt i de olika regelverk som Arbetsförmedlingen respektive Försäkringskassan tillämpar. För Försäkringskassans del, se till exempel 27 kap. 2–3 §§ socialförsäkringsbalken (SFB).

² Aktivitetsförmågeutredning (AFU) består av tre delar varav en är RAF (f.d. Kunskapsunderlaget).

³ Underlaget är framtaget inom ramen för regeringsuppdraget att vidareutveckla metoder och instrument för bedömning av arbetsförmåga inom sjukförsäkringen i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. (2013-11-08)

⁴ Mer information om detta finns på <http://www.scb.se> hemsida.

⁵ Vidareutvecklingen av Kunskapsunderlaget, numera RAF har Arbetsförmedling i samarbetet med Försäkringskassan drivit inom ramarna för projektet AFU Kunskapsunderlaget diarienummer: Af-2016/0003 5296.

- statistik över antalet förvärvsarbetande inom respektive yrkesgruppering har uppdaterats och nya statistik samt andelen kvinnor respektive män inom de olika yrkesgrupperna har lagts till
- knappt hälften av yrkesbeskrivningar har omarbetats efter synpunkter från Arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt andra intressenter.⁶ Förändringarna är dokumenterade i slutet av beskrivningarna för de berörda RAF yrkesgrupperna.

Vidareutvecklingen av RAF har drivits av Arbetsförmedlingen i samarbete med Försäkringskassan.

RAF är uppdelad i tre delar:

1. *Inledning*: En inledande beskrivning av materialet som inkluderar en beskrivning av hur RAF kommer att användas av Försäkringskassan samt en beskrivning av strukturen för dokumentationen i alla RAF-yrkesgrupperingarna;
2. *RAF-Yrkesgrupperna*. Beskrivningarna av aktivitetskrav för de 60 RAF-yrkesgrupperna. **Dessa är tillgängliga via externt API.**
3. *Bilagor*: Bilaga A (Bakgrund och Framtid); Bilaga B och C (Metod för gruppering av yrken i RAF); Bilaga D (om ICF-koder) och Bilaga E (om bakgrunden till Försäkringskassans Aktivitetsförmågeutredningar och koppling till RAF yrkesgrupper).

1.1 Användning av RAF

Försäkringskassan använder RAF som stöd i sina bedömningar av arbetsförmåga efter att en AFU har utförts, och även som ett referensmaterial för eget lärande och i gruppdiskussioner. RAF erbjuder således ett stöd i förståelsen av arbetsmarknadens krav och kan bidra till att göra beslutsprocessen mer transparent.

RAF äger i sig ingen juridisk status, utan RAF ska användas för stöd och vägledning som en del av ett större underlag utifrån vilket handläggarens bedömning ska göras. Att beskrivningarna av yrkesgrupperna betecknas som ett referensmaterial är ett sätt att betona dess begränsningar och att det ska användas med försiktighet. Beskrivningarna i sammanställningen är, och kommer trots fortsatt

⁶ Fram till årsskiftet 2017-2018 har tretton Arbetsgivar- och Arbetstagarorganisationer samt andra intressenter kommit in med synpunkter. Synpunkterna har lett till att justeringar har förts in i de berörda RAF yrkesbeskrivningar. Alla förändringar som har införts är dokumenterade under *Senaste Uppdateringar* eller *Kommentar till extern granskning* under varje berörd yrkesgrupp. Under *Kommentar till extern granskning* anges synpunkter som inte har kunnat omsättas i justeringarna, men som ger skäl till extra försiktighet vid tolkningen.

kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring, att vara sammanfattande och förenklade i relation till den variation som arbeten och arbetsuppgifter på arbetsmarknaden representerar. För enskilda yrken, anställningar och arbetsuppgifter gäller specifika, detaljerade och kontextberoende förutsättningar, som RAF bara delvis återger. Respektive myndighet eller organisation ansvarar för att RAF används på ett korrekt sätt inom den egna organisationen.

1.2 Aktivitetskrav för RAF:s yrkesgrupper: en beskrivning

Referensmaterialets primära innehåll består av sammanställningar av information om framförallt aktivitetskrav⁷ för respektive gruppering av yrken. Nedan beskrivs hur sammanställningen är strukturerad för respektive yrkesgruppering.

1.2.1 SSYK och OccID

Först specificeras vilka SSYK-yrkesgrupper som ingår i grupperingen. I de fall SSYK-grupperna inte har tillräcklig detaljeringsgrad kan yrkesgrupper specificeras ytterligare genom att ange enskilda benämnings ID, så kallas OccID. OccID är unika koder precis som SSYK koderna. I några fall anges också yrken som inte ingår, om det finns risk för missförstånd (för mer fakta om detta se Bilaga B).

1.2.2 Information om yrkesgrupperingen

Denna del innehåller grundläggande information om den aktuella yrkesgrupperingen.

Yrkena inom yrkesgrupperingen beskrivs. Vid behov kan det finnas flera beskrivningar för de olika yrkena inom en och samma yrkesgruppering⁸. Under rubriken Kärnaktivitet⁹ beskrivs aktiviteter som är vanliga och som sammanfattar vad som är kärnan i arbetet inom yrkesgrupperingen.

Här finns statistik om antalet förvärvsarbetande inom respektive yrkesgruppering, samt om hur stor andel av dessa som är kvinnor respektive män¹⁰.

1.2.3 Beskrivning av aktivitetskraven

⁷ Aktivitetskrav definieras som, ur medicins synpunkt, samlade krav som vanligtvis ställs på individens förmågor och funktioner utifrån de aktiviteter som arbetet innebär.

⁸ Beskrivningarna kommer från Standard för svensk yrkesklassificering SSYK 2012.

⁹ Kärnaktiviteter. Det är aktiviteter som är frekventa och återkommande som kan utgöra en indikator på vad som är kärnan i ett normalt förekommande arbete inom yrkesgruppen.

¹⁰ Statistiken kommer från Statistiska centralbyrån (SCB).

Aktivitetskrav – översiktlig information

Först ges en översiktlig beskrivning av aktivitetskraven inom yrkesgrupperingen.

Kritisk faktor beskriver en eller flera faktorer som kan anses vara av avgörande betydelse för om man klarar av vanligt arbete inom yrkesgrupperingen.

Därefter anges de ICF-koder (Internationell klassifikation för funktionsförmågor, i Sverige förvaltas av Socialstyrelsen) för aktiviteter som är karaktäristiska för vanligt arbete inom yrkesgrupperingen¹¹.

Tolerans för aktivitetsbegränsning innehåller först en sammanfattande text om toleransen för aktivitetsbegränsning. Sedan följer en sammanfattande tabell som visar toleransnivå per aktivitetsområde. Slutligen följer en sammanställning av de sammanfattade toleransnivåerna relaterat till de fyra aktivitetsförmågeområdena¹².

Här följer en förklaring om vad toleransnivå innebär. Toleransnivå är ett mått på kravnivån. Skalan beskriver kravnivån utifrån hur hög toleransen är för aktivitetsbegränsningar för respektive aktivitetsförmågeområde. Det vill säga om individen kan ha begränsning i någon omfattning och ändå utföra en normal arbetsprestation. Toleransnivån är hög om kravnivån är låg, och vice versa¹³. Toleransnivåerna är uttryckta längs en femgradig skala 0-4 som anger hur hög toleransen är mot aktivitetsbegränsning. Värdet anger vad som är den högsta graden av aktivitetsbegränsning då arbetsuppgifterna normalt ändå kan utföras¹⁴.

Toleransnivå	Kan normal arbetsprestation uppnås?
0	Vanligtvis krävs minst normal aktivitetsförmåga.
1	Vanligtvis vid lätt aktivitetsbegränsning.
2	I många fall vid måttlig aktivitetsbegränsning.
3	I vissa fall vid stor aktivitetsbegränsning.

¹¹ Observera dock att urvalet av ICF-koder till *Kunskapsunderlaget* (2013) inte är identiskt med de koder som sammanställs i *Manual för genomförande av AFU*. I denna version av RAF har koderna från *Kunskapsunderlaget* behållits.

¹² Det är kategorierna som togs fram av Försäkringskassan inom projektet när AFU-metoden beslutades. Kategorierna är valda utifrån vad som är viktigt att bedöma ur ett försäkringsmedicinskt perspektiv.

¹³ Kraven markerar nivån på tolerans mot begränsningar inom respektive förmågekategori. Om toleransen mot begränsad förmåga är stor, är det mer sannolikt att arbetsuppgifterna kan utföras trots vissa begränsningar än om toleransen är liten. Om toleransen mot begränsningar är liten krävs en motsatt en god förmåga för att den försäkrade med sannolikhet ska kunna utföra arbetsuppgifterna." Försäkringskassan (2013) *Kunskapsunderlag: "Beskrivningar av krav på medicinskt relaterade förmågor i normalt förekommande arbeten på arbetsmarknaden*, s 4.

¹⁴ Försäkringskassan (2013) *Kunskapsunderlag: "Beskrivningar av krav på medicinskt relaterade förmågor i normalt förekommande arbeten på arbetsmarknaden*.

4	I enstaka fall vid mycket stor/total aktivitetsbegränsning.
---	---

Varje aktivitetsområde och underområde får ett värde eller ett spann mellan två värden. Detta toleransnivåvärde är en grov förenkling som inte gör full rättvisa åt de många nyanser och variationer som finns i ett faktiskt arbete.

Aktivitetskrav – relaterade till aktivitetsförmågeområden

Aktivitetskraven för respektive aktivitetsförmågeområde beskrivs med toleransnivåer samt beskrivande texter per underområde. Relaterade kända arbetssjukdomar och skaderisker anges per aktivitetsförmågeområde.

Aktivitetskraven utgår från de aktiviteter som vanligtvis utförs inom yrkesgrupperingen. Aktiviteterna relateras till de fyra aktivitetsförmågeområden¹⁵ med underområden som bedöms vid en AFU. Nedan beskrivs typer av aktiviteter per aktivitetsförmågeområde och per underområde. RAF tar utgångspunkt i hur dessa specificeras i manualen för AFU. I manualen för AFU finns instruktioner om hur bedömningsläkaren fastställer aktivitetsförmågeprofilen. Manualen benämns Manual för genomförande av AFU och kan hämtas via www.forsakringskassan.se. (se även bilaga D och bilaga E)

Aktiviteter relaterade till fysiska funktioner

Fysisk styrka och rörlighet

Aktiviteter som att ändra och bibehålla kroppsställning, att lyfta och bära föremål, att använda hand och arm, att gå samt att använda transportmedel.

Fysisk uthållighet

Att hantera fysisk belastning över tid. Aktiviteter som att bibehålla en kroppsställning, att lyfta och bära föremål samt att använda hand och arm. Det handlar också om att gå och röra sig på olika sätt samt att röra sig på olika platser.

Aktiviteter relaterade till syn, hörsel och tal

Syn

Avsiktlig användning av synen för att uppfatta visuella stimuli. Att med relevant skärpa och synfält kunna inhämta visuell information så som färg, form, text, detalj och avstånd. Att hantera visuella betingelser så som mörka, ljusa eller varierande ljusförhållanden.

Hörsel

Att avsiktlig använda hörseln för att uppfatta auditiva stimuli samt att begripa talade meddelanden. Att med relevant precision kunna inhämta auditiv information så som lokalisering av ljudkälla, att skilja mellan ljud, talurskiljning, samt bedöma tonhöjd,

Ljudstyrka och ljudkvalitet. Att hantera auditiva betingelser så som bullrig, lågmäld eller högljudd ljudmiljö.

Tal

Att åstadkomma ord, fraser eller längre avsnitt i talade meddelanden samt att anpassa röstläget.

Aktiviteter relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Att med precision, balans och hastighet använda arm, hand och fingrar för att manipulera (exempelvis plocka, skruva, trycka och skjuta) föremål och instrument.

Att med precision, balans och koordination använda olika kroppsdelar samtidigt. Exempelvis att gå uppför en trappa och samtidigt bära ett föremål eller att gå och samtidigt vrida på huvudet.

Aktiviteter relaterade till psykiska funktioner

Inläring, minne och koncentration

Att lära sig nya färdigheter (t.ex. hur en apparat fungerar). Att minnas viktig information både som helhet och i dess delar. Att förstå, dra slutsatser av och använda olika former av information. Att tillämpa kunskap man tillägnat sig från tidigare erfarenheter, som exempelvis att läsa och skriva, att räkna och beräkna samt att använda transportmedel.

Att fokusera uppmärksamhet genom att avsiktligt fokusera på specifika stimuli, inklusive att filtrera bort störande stimuli. Att genomföra handlingar som komponenter i sammansatta uppgifter, i följd eller samtidigt.

Exekutiva funktioner

Att lösa nya problem, inklusive att utveckla möjliga lösningar och utvärdera tänkbara effekter av lösningar. Att hanterar nya förutsättningar och varierande krav.

Att ta initiativ och fatta beslut. Att påbörja en uppgift, att organisera tid, rum och material till uppgiften, att planera uppgiften stegvis samt att genomföra, avsluta och upprätthålla en uppgift. Att fokusera på, och självständigt prioritera bland, olika samtidigt uppgifter.

Affektiva funktioner

Att genomföra uppgifter som kräver ansvarstagande och innefattar stress, oro eller kris. Att reagera adekvat på andras känslor genom att reglera känslor och impulser samt handla i överensstämmelse med sociala regler och konventioner.

Att utföra ett utbyte av tankar och idéer genom talat och skrivet språk eller annan form av kommunikation, anpassat till vad som är lämpligt utifrån karaktären på relationen.

Att initiera eller vidmakthålla sociala kontakter och relationer. Att samspela med människor på ett i sammanhanget socialt lämpligt sätt gällande att visa hänsyn, respekt och medkännande, gällande att svara på kritik och sociala signaler samt gällande att använda lämplig fysisk kontakt. Ta adekvat socialt utrymme.

Psykisk uthållighet

Att över tid hantera psykologisk belastning av social eller tankekrävande natur. Att upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet. Att med uthållighet delta i social interaktion, att upprätthålla intresse för en aktivitet, att hålla koncentration samt att upprätthålla jämn prestationsförmåga.

Referenser

Referenser

Här anges referenser till de olika källor som bidragit till innehållet i sammanställningen avseende den specifika yrkesgruppen. Här framkommer också texten om yrkesgrupperingen varit föremål för någon extern granskning.

Kommentar till extern granskning

Här kommenteras det om de inkommit synpunkter som rör möjliga brister i texten om yrkesgrupperingen, som av olika skäl inte lett till någon justering i denna version av Referensmaterialet.

2 Bilaga A – Bakgrund och framtid

Referensmaterial vid bedömning av arbetsförmåga (RAF) är en vidareutveckling av Försäkringskassans material *Kunskapsunderlag: "Beskrivningar av krav på medicinskt relaterade förmågor i normalt förekommande arbeten på arbetsmarknaden"* (2013-11-08).

Kunskapsunderlaget (KU) togs fram av Försäkringskassan inom ramen för ett regeringsuppdrag att vidareutveckla metoder och instrument för bedömning av arbetsförmåga inom sjukförsäkringen. KU togs fram av Försäkringskassan i samarbete med Arbetsförmedlingen.

2.1 Försäkringskassans utvecklingsarbete

Försäkringskassan fick år 2010 ett regeringsuppdrag att i samråd med bland annat Arbetsförmedlingen vidareutveckla metoder och instrument för bedömning av arbetsförmåga inom sjukförsäkringen (S2010/5364/SF). Försäkringskassan utvecklade då bedömningsverktyget Aktivitetsförmågeutredning (AFU).¹⁶

AFU består av tre delar. En del fångar den försäkrade personens egen värdering av sina förutsättningar, en andra del avser den strikt medicinska bedömning som utförs av läkaren. KU är den tredje delen inom AFU som beskriver *krav på medicinskt relaterade förmågor* i olika grupperingar av yrken.

Historiskt har Försäkringskassans handläggare varit hänvisade till bl.a. olika domar och egna referensramar när det gäller vilka medicinskt relaterade krav som arbete på arbetsmarknaden ställer. Med KU som kompletterande del avsågs att skapa *"en ram – ett nationellt format – som är enhetligt och öppet och tydligt redovisat"* för att kunna nå ökad objektivitet, enhetlighet och transparens i handläggningen av försäkringsmedicinska beslut i sjukförsäkringen.

KU är framtaget för att användas som stöd och vägledning i samband med försäkringsmedicinska beslut vid bedömning av arbetsförmåga i normalt förekommande arbete på den svenska arbetsmarknaden. KU används från och med 2013-11-08 i det operativa arbetet för Försäkringskassans handläggare.

KU har i sig ingen juridisk status och ska endast vara en del av ett större underlag utifrån vilket handläggaren ska göra en individuell bedömning. KU ska användas med försiktighet. Beskrivningen av en individs medicinska förutsättningar för arbete är förenklad. Beskrivningarna av de krav som arbetet i grupperingarna av yrken innebär är sammanfattande. Analysen av relationen mellan den försäkrades medicinska förutsättningar (förmågeprofilen från AFU) och arbetsmarknadens krav

¹⁶ Metoder för bedömning av arbetsförmåga inom sjukförsäkringen – slutrapport. Jan Larsson, Försäkringskassan 2013-01-14

(toleransprofiler i Kunskapsunderlaget), ska inte tolkas som ett svar på om individen har verklig arbetsförmåga eller inte. Syftet är istället att det ska ge en indikation på hur stor del av arbetsmarknaden som individen på medicinska grunder verkar vara utestängd ifrån. Vilket kan betyda att individen i vart fall inte helt saknar medicinska förutsättningar att klara arbete inom resterade andel av arbetsmarknadens yrkesgrupper.

Kunskapsunderlaget ska också kunna användas i samband med Försäkringskassans kommunikation med bl.a. försäkrade, arbetsgivare och Arbetsförmedlingen.

2.2 Beslut om att Arbetsförmedlingen tar över förvaltningen

Arbetsförmedlingen har kommit överens med Försäkringskassan om att ta ett huvudsakligt ansvar för utvecklingen och förvaltningen av det ursprungliga Kunskapsunderlaget. Arbetsförmedlingens Utvecklings- och förändringsledning fattade därför först beslut om en förstudie 2014-10-28 och därefter beslutades och startades genomförandeprojektet Projekt AFU Kunskapsunderlag (Af-2016/0003 5296). RAF i föreliggande version är en leverans från detta genomförandeprojekt.

2.3 Framtida utveckling och förvaltning

Det är beslutat att Arbetsförmedlingen ska äga och ansvara för den kommande förvaltningen och vidareutvecklingen av referensmaterialet (RAF).

3 Bilaga B – Metod för gruppering av yrken i RAF

3.1 Yrkesgrupperingen i det ursprungliga KU

I KU valdes yrkesgrupper med flest antal sjukskrivna och beskrevs. KU innehöll totalt 40 grupperingar av yrken. Dessa yrkesgrupperingar togs fram av Försäkringskassan.

3.2 Den reviderade grupperingen av yrken i RAF

I utvecklingsarbetet med den här versionen av RAF gjordes en översyn av de ursprungliga 40 yrkesgrupperingarna. Resultatet är 60 reviderade yrkesgrupperingar motsvarande ca 70 % av alla yrkesverksamma på arbetsmarknaden.

Standard för svensk yrkesklassificering SSYK 2012 ligger till grund för yrkesgrupperingarna i materialet. SSYK 2012 bygger på en internationell förlaga (International Standard Classification of Occupations ISCO-08). Det är ett system för klassificering och aggregering av yrkesinformation i administrativa register eller statistiska undersökningar. Varken SSYK eller ISCO är system för att värdera yrken. De finns till för att synliggöra vilka yrken som finns på arbetsmarknaden. Både ISCO och SSYK är till sin karaktär könsneutrala.

I RAF grupperas yrken enligt likartade arbetsuppgifter och arbetsmoment, och därmed likartade aktivitetskrav utifrån medicinska förutsättningar för arbete. Yrken grupperas i första hand inte utifrån kvalifikationsnivå/utbildningsnivå.

Revideringen har resulterat i att vissa av de ursprungliga yrkesgrupperingarna har delats upp i två eller flera nya yrkesgrupperingar. I vissa fall har gamla yrkesgrupperingar helt eller delvis slagits ihop till nya yrkesgrupperingar. (För översikt se *Bilaga C*)

3.2.1 Detaljeringsgraden i grupperingarna

Detaljeringsgraden i RAF-yrkesgrupperna varierar i materialet.

En-siffernivå

Chefsyrken visas i samma yrkesgruppering på en-siffernivå (yrkesområde 1).

Tresiffernivå

I vissa fall visas yrken på tresiffernivå i SSYK-strukturen, exempelvis *Civilingenjörssyrken* (SSYK 214), beroende på hur likartade arbetsuppgifterna är. Samma gäller för sjuksköterskor och läkare/specialistläkare.

Yrken som tillhör olika yrkesgrupper

I andra fall grupperas yrken som tillhör olika yrkesgrupper, exempelvis

- *Resesäljare, trafikassistenter, kundtjänstpersonal, telefonister, kontorsreceptionister och marknadsundersökare, intervjuare samt telefonförsäljare m.fl. (SSYK 4221, 4222, 4223, 4225, 4226, 5242).*
- Olika typer av maskinoperatörer har grupperats enligt grundprincipen att de som producerar ”icke ätbara produkter”, exempelvis av papper, plast och gummi har grupperats för sig medan de som producerar produkter där kraven på hygien är omfattande (livsmedel och läkemedel) visas i en annan yrkesgruppering.

3.2.2 ID-koder

Varje yrkesbenämning har en unik ID-kod (OccID), samma gäller för SSYK-yrkesgrupper. I de fall en SSYK-yrkesgrupp delas i RAF, visas de aktuella OccID. I de fall en SSYK-yrkesgrupp i sin helhet ingår i en anpassad yrkesgrupp i RAF, ingår samtliga OccID.

3.2.3 Beskrivning av respektive RAF-yrkesgrupp

Grundtanken är att de inledande texterna i så stor utsträckning som möjligt ska kunna uppdateras maskinellt, direkt från taxonomidatabasen. När yrkesgruppen i materialet består av delar av en eller flera SSYK-yrkesgrupper, behöver texterna uppdateras manuellt.

Detaljeringsnivån på de inledande texterna har bestämts från fall till fall. I de fall yrkesgruppen innehåller många yrken från flera SSYK-yrkesgrupper på fyrsiffernivå, specificeras i texten vilka meningar som avser vilka yrken/yrkesgrupper.

Exempelvis:

Museiintendenter, bibliotekarier och arkivarier (SSYK 2621, 2622)

Museiintendenter planerar och organiserar verksamhet på museer och konstgallerier samt ordnar utställningar och visar samlingar. Samlar in, undersöker, bedömer, klassificerar och dokumenterar miljöer eller föremål av kulturhistoriskt värde. Vårdar, förmedlar kunskap och ger råd om föremål.

Bibliotekarier planerar och organiserar biblioteksverksamhet. Bedömer, köper in och klassificerar böcker, tidskrifter och andra typer av publicerat material. Erbjuder fördjupad litteratur- och informationsförmedling samt vägleder bibliotekets användare i informationssökning. Söker, bearbetar och presenterar information.

*Arkivari*er samlar in, undersöker, bedömer och ordnar handlingar.
Värderar och bedömer vilken information som ska sparas för
framtiden.

3.3 Presentationsordning i RAF

Presentationsordningen utgår i ett första led från indelningen av yrken i Standard för svensk yrkesklassificering SSYK 2012 och omfattar tio breda yrkesområden. Under dessa yrkesområden inordnas de olika yrkesgrupperingarna i alfabetisk ordning. De tio yrkesområdena i SSYK 2012 är:

- 1 Chefsyrken
- 2 Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens
- 3 Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande
- 4 Yrken inom administration och kundtjänst
- 5 Service-, omsorgs- och försäljningsyrken
- 6 Yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske
- 7 Yrken inom byggverksamhet och tillverkning
- 8 Yrken inom maskinell tillverkning och transport m.m.
- 9 Yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion
- o Militära yrken.

4 Bilaga C – Relationen mellanyrkesgrupperingarna i KU och RAF

4.1.1

Det ursprungliga KU (40 stycken)	Nya grupperingar i RAF (60 stycken)
1 Chefsyrken	
Verkställande direktörer m.fl.	(1.a.) Chefsyrken
Chefer inom ekonomi, personal, marknadsföring och försäljning m.m.	
2 Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens	
IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.	(2.n.) Systemanalytiker och IT-arkitekter, IT-säkerhetsspecialister och övriga IT-specialister
	(2.h.) Mjukvaru- och systemutvecklare, utvecklare inom spel och digitala media, systemtestare och testledare och systemförvaltare
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom ekonomi, förvaltning och juridik	(2.k.) Revisorer, controller och övriga ekonomer
	(2.d.) Jurister
	(2.e.) Lednings- och organisationsutvecklare och personal- och HR-specialister
	(2.i.) Planerare och utredare m.fl.
	(2.m.) Studie- och yrkesvägledare och arbetsförmedlare
	(2.g.) Marknadsanalytiker och marknadsförare, informatörer, kommunikatörer och PR-specialister

Författare, journalister och tolkar m.fl.	(2.a.) Författare, översättare, tolkar och lingvister m.fl.
	(2.c.) Journalister m.fl.
Gymnasielärare, grundskollärare, förskollärare och fritidspedagoger	(2.b.) Gymnasielärare, grundskollärare, förskollärare, fritidspedagoger, fritidsledare och andra pedagoger med teoretisk specialistkompetens
Läkare och psykologer	(2.f.) Läkare
	(2.j.) Psykologer och psykoterapeuter
Sjuksköterskor	(2.l.) Sjuksköterskor – <i>oförändrad gruppering</i>
Universitets- och högskolelärare	(2.o.) Universitets- och högskolelärare – <i>oförändrad gruppering</i>
3 Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande	
Banktjänstemän	(3.a.) Banktjänstemän, redovisningsekonomer, värderare och pantlånare
Chefssekreterare och VD-assistenter m.fl.	(3.b.) Domstols- och juristsekreterare samt chefssekreterare och VD-assistenter m.fl.
Drift-, support- och nätverkstekniker	(3.c.) Drifttekniker, IT och supporttekniker, IT
	(3.j.) Systemadministratörer, nätverks- och systemtekniker, webbmaster och webbadministratörer
Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl.	(3.e.) Företagssäljare, försäkringssäljare och försäkringsrådgivare samt evenemangs- och reseproducenter, fastighetsmäklare, fastighetsförvaltare och övriga förmedlare
	(3.g.) Inköpare, upphandlare och ordersamordnare
Ingenjörer och tekniker	(3.f.) Ingenjörer och tekniker – <i>oförändrad gruppering</i>

Piloter och fartygsbefäl	(3.d.) Fartygsbefäl och piloter m.fl. – <i>oförändrad gruppering</i>
Poliser	(3.h.) Poliser– <i>oförändrad gruppering</i>
Socialförsäkringstjänstemän m.fl (rubriken ska ändras till Socialförsäkringshandläggare)	(3.i.) Skattehandläggare, socialförsäkringshandläggare och övriga handläggare
4 Yrken inom administration och kundtjänst	
Brevbärare, reklam- och tidningsdistributörer	(4.a.) Brevbärare, reklamutdelare och tidningsdistributörer – <i>oförändrad gruppering</i>
Kundtjänstpersonal, receptionister m.fl.	(4.c.) Hotellreceptionister m.fl. och
Telefonister	(4.e.) Resesäljare, trafikassistenter, kundtjänstpersonal, telefonister, kontorsreceptionister och marknadsundersökare och Intervjuare samt telefonförsäljare m.fl.
Lager- och terminalpersonal	(4.d.) Lager- och terminalpersonal, postsorterare, hamnarbetare, truckförare
Övriga kontorsassistenter och sekreterare	(4.b.) Ekonomiassistenter, löne- och personaladministratörer, backofficepersonal, marknads- och försäljningsassistenter, inköps- och orderassistenter, skolassistenter, biblioteks- och arkivassistenter samt övriga kontorsassistenter och sekreterare samt lärarassistenter.
5 Service-, omsorgs- och försäljningsyrken	
Barnskötare	(5.a.) Barnskötare – <i>oförändrad gruppering</i>
Butikspersonal, eventsäljare och uthyrare m.fl.	(5.b.) Butikssäljare, optikerassistenter, apotekstekniker, eventsäljare och butiksdemonstratörer, croupierer, torg- och marknadsförsäljare m.fl.

	(5.e.) Kassapersonal, bensinstationspersonal, uthyrare, m.fl.
Fastighetsskötare, kontorsvaktmästare m.fl.	(5.c.) Fastighetsskötare och krematorievaktmästare <i>((9.b.) Ramppersonal, se område 9)</i>
Hovmästare, servitörer och bartendrar	(5.d.) Hovmästare och bartendrar
	(5.g.) Servitörer och övrig servicepersonal
Kockar och kallskänkor	(5.f.) Kockar och kallskänkor – <i>oförändrad gruppering</i>
Skötare, boendestödjare och personliga assistenter	(5.h.) Skötare
	(5.k.) Vårdare, boendestödjare, personliga assistenter och elevassistenter
Undersköterskor och vårdbiträden m.fl.	(5.i.) Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård, äldreboende och habilitering samt vårdbiträden
	(5.j.) Undersköterskor, vård- och specialavdelning och mottagning samt barnsköterskor och övrig vård- och omsorgspersonal
Väktare och ordningsvakter	(5.l.) Väktare och ordningsvakter samt övrig bevaknings- och säkerhetspersonal
6 Yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske	
(Den här versionen av materialet innehåller inga yrkesgrupper på yrkesområde 6)	
7 Yrken inom byggverksamhet och tillverkning	
Bagare och konditorer	(7.a.) Bagare och konditorer – <i>oförändrad gruppering</i>
Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer	(7.b.) Motorfordonsmekaniker, fordonsreparatörer, flygmekaniker samt

	underhållsmekaniker och maskinreparatörer m.fl.
Målare	(7.c.) Målare – <i>oförändrad gruppering</i>
Träarbetare, snickare m.fl.	(7.d.) Träarbetare, snickare m.fl. – <i>oförändrad gruppering</i>
Övriga byggnads- och anläggningsarbetare	(7.e.) Övriga byggnads- och anläggningsarbetare – <i>oförändrad gruppering</i>
8 Yrken inom maskinell tillverkning och transport m.m.	
Lastbilsförare, buss- och spårvagnsförare, taxiförare m.fl.	(8.b.) Lastbilsförare
	(8.a.) Buss- och spårvagnsförare
	(8.h.) Taxiförare och övriga bil-, motorcykel- och cykelförare m.fl.
Process- och maskinoperatör	(8.f.) Processoperatörer, stenkross- och malmförädling, maskinoperatörer, cement-, sten- och betongvaror, stenhuggare m.fl.
	(8.e.) Maskinoperatörer, ytbehandling, valsverksoperatörer och övriga maskin- och processoperatörer vid stål- och metallverk
	(8.c.) Maskinoperatörer, gummi-, plast- och pappersvaruindustri och maskinoperatörer, textil-, tvätt- och läderindustri m.m.
	(8.d.) Maskinoperatörer, kemiska och farmaceutiska produkter samt livsmedelsindustri
	(8.g.) Processoperatörer, trä- och pappersindustri och andra process- och maskinoperatörer
9 Yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion	

Brevbärare, reklam- och tidningsdistributörer	(Brevbärare, reklamutdelare och tidningsdistributörer, se yrkesområde 4)
Fastighetsskötare, kontorsvaktmästare m.fl.	(Fastighetsskötare, kontorsvaktmästare m.fl. se yrkesområde 5)
	(9.b.) Ramppersonal, flyttkarlar och varupåfyllare samt vaktmästare m.fl. och övriga servicearbetare
Handpaketerare och andra fabriksarbetare	(9.a.) Handpaketerare och andra fabriksarbetare- – <i>oförändrad gruppering</i>
Restaurang- och köksbiträden m.fl.	(9.c.) Restaurang- och köksbiträden, kafé- och konditoribiträden m.fl.
Städare	(9.d.) Städare, bilrekonditionerare, fönsterputsare och övrig hemservicepersonal m.fl.
o Militära yrken	
(Den här versionen av materialet innehåller inga yrkesgrupper på yrkesområde o)	

5 Bilaga D – ICF-koder per aktivitetsförmågeområde hämtat från Försäkringskassans manual för genomförande av aktivitetsförmågeutredningar - AFU (d.v.s. läkarens manual)

1. Fysisk styrka och rörlighet	d 410 Att ändra grundläggande kroppsställning d 415 Att bibehålla en kroppsställning d 430 Att lyfta och bära föremål d 445 Användning av hand och arm d 450 Att gå d 470 Att använda transportmedel
2. Fysisk uthållighet	d 415 Att bibehålla en kroppsställning d 430 Att lyfta och bära föremål d 445 Användning av hand och arm d 450 Att gå d 455 Att röra sig omkring på olika sätt d 460 Att röra sig omkring på olika platser
3. Syn, hörsel och tal	d 110 Att se d 115 Att lyssna d 310 Att kommunicera genom att ta emot talade meddelanden d 330 Att tala
4. Balans, koordination och finmotorisk kvalitet	d 410 Att ändra grundläggande kroppsställning d 415 Att bibehålla en kroppsställning d 440 Handens finmotoriska användning d 445 Användning av hand och arm d 450 Att gå
5. Funktioner relaterade till minne, inläring och koncentration	d 155 Att förvärva färdigheter d 160 Att fokusera uppmärksamhet d 163 Att tänka d 166 Att läsa d 170 Att skriva d 172 Att räkna och beräkna d 220 Att företa mångfaldiga uppgifter d 470 Att använda transportmedel
6. Exekutiv funktion	d 160 Att fokusera uppmärksamhet d 175 Att lösa problem d 177 Att fatta beslut d 210 Att företa en enstaka uppgift d 220 Att företa mångfaldiga uppgifter d 240 Att hantera stress och andra psykologiska krav
7. Affektiv funktion	d 240 Att hantera stress och andra psykologiska krav d 350 Konversation d 710 Grundläggande mellanmänniska interaktioner d 720 Sammansatta mellanmänniska relationer d 740 Formella relationer d 750 Informella relationer
8. Psykisk uthållighet	d 160 Att fokusera uppmärksamhet d 210 Att företa en enstaka uppgift d 220 Att företa mångfaldiga uppgifter d 240 Att hantera stress och andra psykologiska krav

6 Bilaga E – Deskriptorer hämtat från Försäkringskassans manual för genomförande av aktivitetsförmågeutredningar - AFU (d.v.s. läkarens manual)

För flera av deskriptorerna anges frekvens som kvantitativt mått. Med begreppet ”regelmässigt” avses något som med få undantag händer i stort sett alltid, med ”oftast” avses något som händer mer än hälften av de gånger som det är adekvat eller avsett, med begreppet ”ibland” avses något som händer mindre än hälften av de gånger som det är adekvat eller avsett.

6.1 1. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till fysisk styrka och rörlighet

Med deskriptorns uttryck ”att kunna gå, stå stilla, att böja sig, att gå ner på knä, att sträcka sig, att lyfta och bära föremål” avses t.ex. att kunna gå en kilometer, att utan att vila kunna gå uppför två våningar, att sitta i samma position två timmar och att stå i samma position i en timme, att resa sig efter att ha suttit ner, att lyfta och bära 5 kg, att sträcka armarna över axelhöjd, att böja sig ner och ta upp föremål från golvet.

(o) Ingen eller obetydlig begränsning.

Den försäkrade bedöms utan ansträngning (innebär bl.a. att aktiviteten inte medför smärta, ömhet eller stelhet) kunna gå, stå stilla, att böja sig, att gå ner på knä, att sträcka sig, att lyfta och bära föremål.

(1) Lätt begränsning.

a) Den försäkrade bedöms att utan ansträngning (innebär bl.a. att aktiviteten inte medför smärta, ömhet eller stelhet) klara av en majoritet av delmomenten att gå, stå stilla, att böja sig, att gå ner på knä, att sträcka sig, att lyfta och bära föremål.

samt

b) att med viss ansträngning (innebär bl.a. att aktiviteten medför begränsad smärta, ömhet eller stelhet) klara resterande delmoment.

(2) Måttlig begränsning

a) Den försäkrade bedöms att med viss ansträngning (innebär att aktiviteten medför begränsad smärta, ömhet eller stelhet) klara av en majoritet av delmomenten att gå, stå stilla, att böja sig, att gå ner på knä, att sträcka sig, att lyfta och bära föremål.

samt

att med stor ansträngning (innebär bl.a. att aktiviteten medför betydande smärta, ömhet eller stelhet) klara resterande delmoment.

(3) Stor begränsning

Den försäkrade bedöms att endast med mycket stor ansträngning (innebär bl.a. att aktiviteten medför svår smärta, ömhet eller stelhet) klara två eller flera av delmomentet att gå, stå stilla, att böja sig, att gå ner på knä, att sträcka sig, att lyfta och bära föremål.

och/eller

inte alls klara ett eller två av delmomenten

(4) Mycket stor till total begränsning

Den försäkrade bedöms inte alls klara tre eller flera av delmomentet att gå, stå stilla, att böja sig, att gå ner på knä, att sträcka sig, att lyfta och bära föremål.

6.2 2. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till fysisk uthållighet

Ett rimligt schablonvärde för förväntade/normala vilopauser uppskattas här vara ca fem minuter per timme

(0) Ingen eller obetydlig begränsning

Den försäkrade bedöms inte ha några problem med fysisk belastning (t.ex. att gå, stå stilla, sitta stilla, att böja sig, att lyfta och bära föremål) under en stor del av en dag (ca 6-8 timmar, inklusive vilopauser som kan anses vara förväntade/normala för de aktiviteter det handlar om). Belastning kan medföra trötthet, ömhet eller stelhet, men på en nivå som regelmässigt tillåter fortsatt aktivitet

(1) Lätt begränsning.

Den försäkrade bedöms ha vissa problem (belastning kan medföra trötthet, ömhet eller stelhet på en nivå som ibland begränsar fortsatt aktivitet) med fysisk belastning (t.ex. att gå, stå stilla, sitta stilla, att böja sig, att lyfta och bära föremål) under en stor del av en dag (ca 6-8 timmar inklusive de vilopausen som kan anses vara förväntade/normala för de aktiviteter det handlar om). Begränsningen yttrar sig bl.a. i att aktiviteten/aktiviteterna endast kan utföras om den försäkrade kan variera aktivitet.

(2) Måttlig begränsning

Den försäkrade bedöms ha betydande problem (belastning medför trötthet, ömhet eller stelhet på en nivå som oftast begränsar fortsatt aktivitet) med fysisk belastning under en stor del av en dag (6-8 timmar inklusive de vilopausen som kan anses vara förväntade/normala för de aktiviteter det handlar om). Begränsningen yttrar sig bl.a. i att aktiviteten/aktiviteterna endast kan utföras om den försäkrade regelmässigt kan variera aktivitet och kan ta längre och mer frekventa pauser än förväntat/normalt.

(3) Stor begränsning.

Den försäkrade bedöms ha stora problem (belastning medför trötthet, ömhet eller stelhet på en nivå som regelmässigt begränsar fortsatt aktivitet) med de flesta former av fysisk belastning (t.ex. att gå, stå stilla, sitta stilla, att böja sig, att lyfta och bära föremål) även under begränsad tid. Begränsningen yttrar sig bl.a. i att aktiviteten/aktiviteterna endast kan utföras om den försäkrade regelmässigt kan variera aktivitet och fritt ta valfritt långa pauser samt att belastningen inte pågår under en stor del av en dag (6-8 timmar).

(4) Mycket stor till total begränsning.

Den försäkrade bedöms ha mycket stora problem (belastning medför trötthet, ömhet eller stelhet på en nivå som inte tillåter fortsatt aktivitet) med de flesta former av fysisk belastning (t.ex. att gå, stå stilla, sitta stilla, att böja sig, att lyfta och bära föremål) även under mycket begränsad tid. Begränsningen kvarstår trots variation och frekventa och långa pauser.

6.3 3. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till syn, tal och hörsel

(o) Ingen eller obetydlig begränsning

Den försäkrade bedöms se normalt (vid behov med glasögon), har normal hörsel (vid behov med hjälp av hörhjälpmedel), kan tala med tydlig, och vid behov, starkstämma.

(1) Lätt begränsning

Den försäkrade bedöms:

a) inte kunna identifiera ett ansikte på 15 meters avstånd, men klara synkraven för personbil (vid behov med glasögon),

eller

b) ha svårt att uppfatta tal med normal röst i bakgrundsbrus (vid behov med hjälp av hörhjälpmedel),

eller

c) ha mindre brister i talets klarhet eller styrka (trots användande av hjälpmedel).

(2) Måttlig begränsning

Den försäkrade bedöms:

a) Inte kunna identifiera ett ansikte på 10 meters avstånd och/eller ser inte att läsa 12 punkters text på 20 centimeters avstånd (vid behov med glasögon),

eller

b) inte höra vad som sägs med hög röst i bakgrundsbrus (trots användande av hörhjälpmedel),

eller

c) ha betydande brister i talets klarhet eller styrka (trots användande av hjälpmedel).

eller

d) ha en kombination av lätta begränsningar avseende minst två av funktionerna syn, hörsel och tal.

(3) Stor begränsning

Den försäkrade bedöms:

a) Inte se att läsa 16 punkters text på 20 centimeters avstånd och/eller har betydande synfältsbortfall (trots användande av glasögon),

eller

b) inte höra vad som sägs med hög röst när det i övrigt är tyst (trots användande av hörhjälpmedel),

eller

c) kan inte tala med en kvalitet som andra uppfattar (trots användande av hjälpmedel).

eller

d) ha en kombination av måttliga begränsningar avseende minst två av funktionerna syn, hörsel och tal.

(4) Mycket stor till total begränsning.

Blind, och/eller döv och/eller oförmögen att tala med en kvalitet som andra uppfattar

6.4 4. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Med begreppet ”manipulera” avses bl.a. att plocka, skruva, trycka, skjuta

(1) Ingen eller obetydlig begränsning

Den försäkrade bedöms

a) utan svårighet kunna utföra aktiviteter som kräver finmotorisk kvalitet (att med adekvat precision, balans och hastighet kunna använda arm, hand och fingrar för att manipulera föremål och instrument: t.ex. att greppa och plocka upp ett mynt, eller att trycka på knappar på t.ex. en mobiltelefon).

och

b) utan svårighet kunna utföra aktiviteter som kräver precision, balans och koordination i användandet av olika kroppsdelar samtidigt (t.ex. att kunna gå uppför en trappa och samtidigt bära ett föremål, att kunna gå och samtidigt vrida på huvudet)

(1) Lätt begränsning

Den försäkrade bedöms

a) ha vissa svårigheter (aktiviteten kräver bl.a. ansträngning och tålamod och misslyckas ibland helt) med aktiviteter som kräver finmotorisk kvalitet (att med adekvat precision, balans och hastighet kunna använda arm, hand och fingrar för att manipulera föremål och instrument: t.ex. att greppa och plocka upp ett mynt, eller att trycka på knappar på t.ex. en mobiltelefon).

men

b) utan svårighet kunna utföra mindre avancerade aktiviteter. (t.ex. använda kniv och gaffel, skriva läsligt med en penna, trycka på större knappar, vända blad i en bok, använda en nyckel).

och/eller

b) utan svårighet kunna utföra aktiviteter som kräver precision, balans och koordination i användandet av olika kroppsdelar samtidigt (t.ex. att kunna gå uppför en trappa och samtidigt bära ett föremål, att kunna gå och samtidigt vrida på huvudet)

(2) Måttlig begränsning

Den försäkrade bedöms

a) ha betydande svårigheter (aktiviteten misslyckas ofta helt trots ansträngning och tålamod) med aktiviteter som kräver finmotorisk kvalitet (att med adekvat precision, balans och hastighet kunna använda arm, hand och fingrar för att manipulera föremål och instrument: t.ex. att greppa och plocka upp ett mynt, eller att trycka på knappar på t.ex. en mobiltelefon).

och

b) har vissa svårigheter (aktiviteten kräver bl.a. ansträngning och tålamod och misslyckas ibland helt) med flera mindre avancerade aktiviteter som att använda kniv och gaffel, skriva läsligt med en penna, trycka på större knappar, vända blad i en bok, eller använda en nyckel.

och/eller

c) har vissa svårigheter att kunna utföra aktiviteter som kräver precision, balans och koordination i användandet av olika kroppsdelar samtidigt (t.ex. att kunna gå uppför en trappa och samtidigt bära ett föremål, att kunna gå och samtidigt vrida på huvudet)

(3) Stor begränsning

Den försäkrade bedöms inte alls klara aktiviteter som kräver finmotorisk kvalitet (att med adekvat precision, balans och hastighet kunna använda arm, hand och fingrar för att manipulera föremål och instrument: t.ex. att greppa och plocka upp ett mynt, eller att trycka på knappar på t.ex. en mobiltelefon).

och

ha betydande svårigheter (aktiviteten misslyckas ofta helt trots ansträngning och tålamod) med de flesta mindre avancerade aktiviteter som att använda kniv och gaffel, skriva läsligt med en penna, använda ett tangentbord, trycka på större knappar, vända blad i en bok, eller använda en nyckel.

och/eller

ha betydande svårigheter att kunna utföra aktiviteter som kräver precision, balans och koordination i användandet av olika kroppsdelar samtidigt (t.ex. att kunna gå uppför en trappa och samtidigt bära ett föremål, att kunna gå och samtidigt vrida på huvudet)

(4) Mycket stor till total begränsning

Den försäkrade bedöms inte alls klara samtliga aktiviteter som kräver finmotorisk kvalitet t.ex. att använda kniv och gaffel, skriva läsligt med en penna, använda ett tangentbord, trycka på större knappar, vända blad i en bok, eller använda en nyckel.

och/eller

ha mycket stora till omfattande svårigheter att kunna utföra aktiviteter som kräver precision, balans och koordination i användandet av olika kroppsdelar samtidigt (t.ex. att kunna gå uppför en trappa och samtidigt bära ett föremål, att kunna gå och samtidigt vrida på huvudet)

6.5 5. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till minne, inlärning och koncentration

(o) Ingen eller obetydlig begränsning

Den försäkrade bedöms regelmässigt kunna förstå, dra slutsatser av, och använda olika former av information (t.ex. att förstå informationen att man är kallad till en fördjupad undersökning och i stora drag vad en sådan går ut på). Bedöms vidare kunna fokusera uppmärksamhet, (t.ex. att kunna fokusera uppmärksamhet under

den tid undersökningen pågår) samt att utan större svårigheter lära sig nya färdigheter (t.ex. att lära sig hur en ny hushållsapparat fungerar). Den försäkrade bedöms normalt klara av att minnas viktig information både som helhet och i dess delar (t.ex. att kunna minnas ett inbokat läkarbesök).

(1) Lätt begränsning

Den försäkrade bedöms regelmässigt kunna förstå, dra slutsatser av, och använda olika former av information (t.ex. att förstå informationen att man är kallad till en fördjupad undersökning och i stora drag vad en sådan går ut på). Bedöms vidare oftast, men inte alltid, kunna fokusera uppmärksamhet, (t.ex. att kunna fokusera uppmärksamhet under den tid undersökningen pågår) samt att ibland ha svårigheter lära sig nya färdigheter (t.ex. att lära sig hur en ny hushållsapparat fungerar). Den försäkrade bedöms ibland ha svårt att minnas viktig information både som helhet och i dess delar (t.ex. ett inbokat läkarbesök).

(2) Måttlig begränsning

Den försäkrade bedöms ibland inte kunna förstå, dra slutsatser av, och använda olika former av information (t.ex. att förstå informationen att man är kallad till en fördjupad undersökning och i stora drag vad en sådan går ut på). Bedöms ibland inte kunna fokusera uppmärksamhet, (t.ex. att kunna fokusera uppmärksamhet under tid undersökningen pågår) Bedöms oftast ha svårt att lära sig nya färdigheter (t.ex. att lära sig hur en ny hushållsapparat fungerar). Den försäkrade bedöms oftast ha svårt att minnas viktig information både som helhet och i dess delar (t.ex. ett inbokat läkarbesök).

(3) Stor begränsning

Den försäkrade bedöms oftast inte kunna förstå, dra slutsatser av, och använda olika former av information (t.ex. att förstå informationen att man är kallad till en fördjupad undersökning och i stora drag vad en sådan går ut på). Bedöms oftast inte förmå fokusera uppmärksamhet, (t.ex. att kunna fokusera uppmärksamhet under den tid undersökningen pågår). Bedöms regelmässigt ha svårt att lära sig nya färdigheter (t.ex. att lära sig hur en ny hushållsapparat fungerar). Den försäkrade bedöms regelmässigt inte kunna minnas viktig information både som helhet och i dess delar (t.ex. ett inbokat läkarbesök).

(4) Mycket stor till total begränsning

Den försäkrade bedöms sakna förmåga att kunna förstå, dra slutsatser av, och använda olika former av information (t.ex. att förstå informationen att man är kallad till en fördjupad undersökning och i stora drag vad en sådan går ut på), att fokusera

uppmärksamhet, (t.ex. att kunna fokusera uppmärksamhet under den tid undersökningen pågår), att lära sig nya färdigheter (t.ex. att lära sig hur en ny hushållsapparat fungerar), samt minnas viktig information både som helhet och i dess delar (t.ex. ett inbokat läkarbesök).

6.6 6. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till exekutiv funktion

(o) Ingen eller obetydlig begränsning

Den försäkrade bedöms inte ha några problem att ta initiativ, att fatta beslut och genomföra de aktiviteter hen föresatt sig. Den försäkrade hanterar utan svårighet nya förutsättningar och varierande krav. Den försäkrade klarar av att fokusera på, och självständigt prioritera bland, olika samtidiga uppgifter.

(1) Lätt begränsning

Den försäkrade bedöms regelmässigt klara att ta initiativ till basala aktiviteter (rutinaktiviteter som inte kräver omfattande planering eller ledning - som att infinna sig i tid på en arbetsplats, påbörja arbetsmoment, svara på mail, svara i telefon etc.). Den försäkrade har dock ibland svårt att uppbåda energi för att dra igång mer omfattande eller krävande aktiviteter (aktiviteter som går utöver vardaglig rutin, som involverar många människor, och/eller representerar stort ekonomiskt värde, och/eller ställer krav på omfattande social interaktion, och/eller omfattar svåröverblickbara moment etc.). Den försäkrade fattar regelmässigt beslut av olika slag, men avvaktar med, eller förhalar ibland viktiga beslut. Den försäkrade hanterar oftast, men inte alltid, nya förutsättningar och varierande krav. Den försäkrade har normalt inga svårigheter med att fokusera på, och självständigt prioritera bland, olika samtidiga uppgifter.

(2) Måttlig begränsning

Den försäkrade bedöms att oftast, men inte alltid, kunna ta initiativ till basala aktiviteter (rutinaktiviteter som inte kräver omfattande planering eller ledning - som att infinna sig i tid på en arbetsplats, påbörja arbetsmoment, svara på mail, svara i telefon etc.). Den försäkrade har oftast svårt att uppbåda energi för att dra igång mer omfattande eller krävande aktiviteter (aktiviteter som går utöver vardaglig rutin, som involverar många människor, och/eller representerar stort ekonomiskt värde, och/eller ställer krav på omfattande social interaktion, och/eller omfattar svåröverblickbara moment etc.). Den försäkrade avvaktar med, eller förhalar oftast

även mindre betydelsefulla beslut. Den försäkrade hanterar oftast, men inte alltid, med svårighet nya förutsättningar och varierande krav. Den försäkrade har svårigheter med att fokusera på, och självständigt prioritera bland, olika samtidigt uppgifter.

(3) Stor begränsning

Den försäkrade bedöms att oftast inte kunna ta initiativ ens till basala aktiviteter (rutinaktiviteter som inte kräver omfattande planering eller ledning - som att infinna sig i tid på en arbetsplats, påbörja arbetsmoment, svara på mail, svara i telefon etc.). Den försäkrade kan regelmässigt inte, uppbåda energi för mer omfattande eller krävande aktiviteter (aktiviteter som går utöver vardaglig rutin, som involverar många människor, och/eller representerar stort ekonomiskt värde, och/eller ställer krav på omfattande social interaktion, och/eller omfattar svåröverblickbara moment etc.) Den försäkrade avvaktar med, eller förhalar regelmässig även mindre viktiga beslut. Den försäkrade har oftast stora problem med att hantera nya förutsättningar och varierande krav. Den försäkrade klarar regelmässigt inte av att fokusera på, och självständigt prioritera bland, olika samtidigt uppgifter.

(4) Mycket stor till total begränsning

Den försäkrade bedöms inte kunna ta initiativ ens till basala aktiviteter (vardagliga rutinaktiviteter som sker rutinmässigt de flesta dagar och som inte kräver omfattande planering eller ledning - som att infinna sig i tid på en arbetsplats, påbörja arbetsmoment, svara på mail, svara i telefon etc.). Den försäkrade klarar inte av att fatta även mindre viktiga beslut. Den försäkrade klarar inte av att hantera nya förutsättningar och varierande krav. Den försäkrade klarar inte av att fokusera på, och självständigt prioritera bland, olika samtidigt uppgifter.

6.7 7. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade affektiv funktion

(o) Ingen eller obetydlig begränsning.

Den försäkrade bedöms inte ha några svårigheter att initiera eller vidmakthålla sociala kontakter och relationer. Har inga svårigheter att visa hänsyn, respekt och medkännande. Tar adekvat socialt utrymme. Reagerar i stort sett alltid adekvat på andras känslor. Visar mycket sällan aggressivitet alternativt uttalat undvikandebeteende.

(1) Lätt begränsning.

Den försäkrade bedöms ibland ha svårigheter att initiera eller vidmakthålla sociala kontakter och relationer. Har ibland vissa svårigheter att visa hänsyn, respekt och medkännande, alternativt tar ibland inte adekvat socialt utrymme. Reagerar ibland mindre adekvat på andras känslor. Visar ibland aggressivitet alternativt uttalat undvikandebeteende.

(2) Måttlig begränsning.

Den försäkrade bedöms att oftast ha svårigheter att initiera eller vidmakthålla sociala kontakter och relationer. Har ibland vissa svårigheter att visa hänsyn, respekt och medkännande, alternativt tar oftast inte adekvat socialt utrymme. Reagerar ibland mindre adekvat på andras känslor. Visar oftast aggressivitet alternativt uttalat undvikandebeteende.

(3) Stor begränsning.

Den försäkrade bedöms att regelmässigt ha svårt att initiera eller vidmakthålla sociala kontakter och relationer. Har regelmässigt svårt att visa hänsyn, respekt och medkännande, alternativt tar regelmässigt inte adekvat socialt utrymme. Reagerar regelmässigt inte adekvat på andras känslor. Visar regelmässigt aggressivitet alternativt uttalat undvikandebeteende.

(4) Mycket stor till total begränsning.

Den försäkrade bedöms inte klara av att initiera eller vidmakthålla sociala kontakter och relationer. Den försäkrade kan inte samspela socialt med andra, kan inte visa hänsyn, respekt och medkännande, alternativt ta adekvat socialt utrymme. Uppvisar aggressivitet alternativt uttalat undvikande beteende.

6.8 8. Deskriptorer för aktivitetsförmågor relaterade till psykisk uthållighet

Ett rimligt schablonvärde för förväntade/normala vilopauser uppskattas här vara ca fem minuter per timme

(o) Ingen eller obetydlig begränsning.

Den försäkrade bedöms inte ha några svårigheter att upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet under större delen av en dag (6-8 tim.). Kan

exempelvis aktivt delta i samtal, upprätthålla intresse för en aktivitet, hålla koncentration och uppvisa en rimligt jämn prestationsförmåga under mer än en timme och vid upprepade tillfällen under dagen. Behovet av vila under dagen är lågt.

(1) Lätt begränsning.

Den försäkrade bedöms att oftast kunna upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet under större delen av en dag (6-8 tim.). Kan exempelvis oftast delta i samtal, upprätthålla intresse för en aktivitet, hålla koncentration och uppvisa en rimligt jämn prestationsförmåga under mer än en timme och vid upprepade tillfällen under dagen. Vissa dagar (ungefär en dag i veckan) – eller under vissa delar av varje dag (ca 2 timmar) - är den psykiska prestationsförmågan nedsatt. Behovet av vila i form av rast/paus går utöver det förväntade/normala.

(2) Måttlig begränsning.

Den försäkrade bedöms att regelmässigt inte kunna upprätthålla en hög och jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet under större delen av en dag (6-8 tim.). Kan oftast inte aktivt delta i samtal, upprätthålla intresse för en aktivitet, hålla koncentration och uppvisa en rimligt jämn prestationsförmåga under mer än en timme och vid upprepade tillfällen under dagen. I mer än hälften av dagarna – eller under betydande delar av varje dag (ca 4 timmar) - är den psykiska prestationsförmågan nedsatt. Behovet av vila i form av rast/paus går mycket långt utöver det förväntade/normala.

(3) Stor begränsning.

Den försäkrade bedöms regelmässigt inte kunna upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet under större delen av en dag (6-8 tim.). Kan regelmässigt inte aktivt delta i samtal, upprätthålla intresse för en aktivitet, hålla koncentration och uppvisa en rimligt jämn prestationsförmåga under mer än en timme och vid upprepade tillfällen under dagen. I stort sett varje dag är den psykiska prestationsförmågan påtagligt nedsatt. Behovet av vila i form av rast/paus är extremt stort.

(4) Mycket stor till total begränsning.

Den försäkrade bedöms att, inte annat än undantagsvis, och i mycket korta stunder, klara av att upprätthålla psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet. Kan inte aktivt delta i samtal, upprätthålla intresse för en aktivitet, hålla koncentration och uppvisa en rimligt jämn prestationsförmåga under mer än en timme och vid upprepade tillfällen

under dagen. I stort sett varje dag är den psykiska prestationsförmågan påtagligt
nedsatt. Behovet av vila i form av rast/paus är i det närmaste totalt.